

На основі аналізу і узагальнення наукових досліджень, професійно-педагогічну взаємодію у колективі закладу освіти розуміємо як суб'єкт-суб'єктні взаємини, які виникають між його педагогічними працівниками. Вважаємо, що професійно-педагогічну взаємодію можна характеризувати як педагогічне партнерство.

Список використаних джерел

1. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход : метод. пособие / А.А. Вербицкий. – М. : Высш. шк., 1991. – 207 с.
2. Грудинін Б. О. Педагогічна взаємодія: вимоги в контексті особистісно орієнтованої освітньої парадигми /Б.О.Грудинін //Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2014, № 5 (39). – С.245-255.
3. Кузьмина Н.В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения / Н.В. Кузьмина. – М., 1990. – 117 с.
4. Розенталь М. М. Философский словарь / [Адо А. В., Альтман В. В., Анисеев Н. П. и др.] ; под. ред. М. М. Розенталя. – 3-е изд. – М.: Политиздат, 1975. – 496 с.
5. Тимошко Г. М. Соціально-педагогічні основи розвитку організаційної культури в системі управління школою / Г. М. Тимошко // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2011. – № 17. – С. 93-98.

МИКУЛІНА А. К

Мукачівський державний університет, Україна

СИНТЕЗ МИСТЕЦТВ ЯК ЗАСІБ САМОВИРАЖЕННЯ ДОШКІЛЬНИКА

Процес модернізації системи дошкільної освіти передбачає розв'язання основного завдання – створення розвивальних умов для відповідального самовизначення особистості, яка зростає, її реалізації в різних формах активності. У цьому аспекті особливого значення набуває проблема самовираження дитини, розвитку її творчості в різних видах діяльності.

Починаючи з дошкільного навчального закладу, педагог покликаний розвивати в дітей художній смак, виховувати важливу для людини якість – любов до мистецтва, до прекрасного. Зорові образи, створені мистецтвом, легко запам'ятовуються й залишаються в пам'яті надовго. Вони збагачують емоційний світ, вчать яскравіше сприймати навколишнє життя.

За словами науковців, розвиток особистості дошкільника пов'язаний зі зміною його ставлення до довкілля та самого себе, кожна зміна виступає новим етапом у розвитку його свідомості й самосвідомості, зумовлена тим, як саме дошкільник вирізняє себе з навколишнього світу; як із ним співвідноситься.

Як зазначають А. Богуш, Л. Березівська, самовираження – означає розкриття дитиною свого внутрішнього «Я», своєї індивідуальності в художній творчості, у художньо-мовленнєвій, ігровій, образотворчій та інших видах діяльності [1].

Самовираження, зауважує О. Лобова, відіграє важливу роль у розвитку потенційних творчих можливостей дошкільників і являє собою самодостатній процес. Дорослий, створюючи умови для самовираження дітей дошкільного віку, стимулює тим самим у неї творчу активність. Вчена виділяє такі стадії самовираження дитини:

- спонтанно-інтуїтивна – дитина слідує законам природи, не знаючи соціальних законів;
- довірливо-регламентована – дитина підкорюється соціальним законам і намагається слідувати законам довкілля,
- дорослий спрямовує дитину;
- довірливо-творча – дитина самостійно, довільно виражає різнобічний досвід, переживання в конкретних діях [2].

Важливим є виокремленні науковцями показники, що характеризують дитячі творчі дії: доповнення, зміна, комбінування, перетворення вже знайомого матеріалу, застосування відомого в нових ситуаціях, створення нових порівнянь із раніше засвоєними; самостійний пошук, спроби найкращого вирішення творчих завдань, надходження нових, оригінальних прийомів вирішення, самостійність та ініціативність; швидкість реакцій, орієнтування в нових умовах, пластичність

Опираючись на здобутки вчених, можна виділити комплекс педагогічних умов, забезпечення яких сприяє розвиткові творчого самовираження дошкільників у художній діяльності:

- суб'єкт-суб'єктна взаємодія педагогів із дітьми у художньо-творчому процесі;
- заохочення і підтримка дорослими соціально схвалюваних форм творчого самовираження дитини;
- синтез мистецтв як засіб активізації прагнення дитини творчо виразити своє «Я» [3].

На думку О. Рудницької, особлива активізація свідомості засобами мистецтва зумовлена тим, що художній твір і відображає дійсність, й оцінює зображуване, прагнучи виявити його сутність. Під впливом художніх образів безпосередні почуття переходять в естетичні, етичні уявлення суб'єкта як ціннісний акт осягнення світу та самопізнання власної ідеальної сутності [1].

Особливе значення в процесі особистісного становлення дитини, прояву її творчості має синтез мистецтв (О. Дронова, Т. Голінська, Н. Гавриш, Л. Масол, Г. Шевченко, Р. Чумічева, Б. Юсов та ін.). За висновками вчених, тенденція до синтезу мистецтв визначається наявністю закономірності художнього мислення, зв'язком різних мистецтв один із одним та реальним життям; об'єднуювальним чинником є художній образ, що включає такі універсальні компоненти, як відповідність форми змістові, композиційна особливість, художня мова твору [3].

Модель особистісно-розвивального середовища дошкільників на основі синтезу мистецтв розробила Р. Чумічева. Синтез мистецтв учена розуміє як спосіб створення в освітньому процесі умов для творчої активності й самореалізації старших дошкільників [2].

Таким чином, фахівці переконливо доводять, що розвиток особистості дитини засобом синтезу мистецтв сприяє розкриттю її природного потенціалу, збагаченню емоційного досвіду, прояву здібностей та творчій активності.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури виникла можливість збагатити розуміння поняття творчого самовираження дошкільників у творчій діяльності. Особливим засобом активізації прагнення дитини творчо себе виразити є синтез мистецтв як найбільш ефективна сфера розвитку її творчості. Мистецтво,

зокрема синтез його видів, збагачує емоційний досвід дитини, об'єктивує бажання виразити своє «Я» в художньо-творчому процесі.

Список використаних джерел

1. Бех І.Д. Виховання особистості : у 2 кн. / І.Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – Кн. 2.: Особистісно орієнтований підхід : Теоретико-технологічні засади. Наук. видання. – 2003. – 344 с.
2. Могильний А.П. Культура і особистість : монографія / А.П. Могильний.– К. : Вища школа, 2002. – 303 с.
3. Масол Л.М. Виховний потенціал мистецтва – джерело освітніх інновацій // Л.М. Масол //Мистецтво і освіта,– 2001. – № 1. – С. 2–5.

МИТРИШИН Л.М.,
БАРНА Х.В.

Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОСТІ ЗНАТЬ ПРО ДОВКІЛЛЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Ознайомлення з оточуючим довкіллям сприятливо впливає на розвиток різних сторін особистості дитини: естетичний, моральний, сенсорний, розумовий. Формування процесів мислення й мовлення, становлення пізнавальних інтересів і допитливості не можливе без цілеспрямованого пізнання світу. Навколишній світ – це джерело людського пізнання, почуттів, думки й слова, завдяки якому розум піднімається від неясного чуттєвого сприйняття до чітких понять.

В. Логінова розглядала проблему формування системності знань про довкілля в дітей дошкільного віку. Вона обґрунтувала такі положення: системність знань у дітей дошкільного віку може бути сформована як результат ієрархічно вибудованої системи знань; системність знань про явища соціальної дійсності є важливим фактором розвитку особистості дитини-дошкільника; ієрархічна система знань про соціальні явища для дошкільників може бути створена, якщо у ній буде системно розкрито зміст наукових понять, які відкривають сутність явищ соціальної дійсності, якщо сутність понять буде розкриватися на предметних відношеннях; діти дошкільного віку можуть засвоїти ієрархічну систему знань про явища соціальної дійсності, якщо її зміст відповідає наочно - дійовому і наочно-образному способу пізнання, якщо вона відповідає потребам діяльності дітей [3].

У дослідженні Н. Виноградової з проблеми ознайомлення дошкільників з оточуючим довкіллям обґрунтовані шляхи вирішення таких завдань: долучення дітей до суспільного досвіду та культури, засвоєння системи ціннісних відношень до середовища існування, встановлення зв'язків між пізнанням природи та ознайомленням з соціальним життям; формування у вихованця нового соціального статусу; забезпечення успішного розвитку всіх психічних процесів насамперед сприйняття, мислення, уяви, мовлення; створення умов для формування морально-етичних норм і установок з урахуванням їх психологічних передумов [2].

Сучасні українські вчені зазначають, що формування уявлення про світ, який оточує дитину, важливо здійснювати на початковому етапі їх навчання. Вони ведуть активний пошук шляхів формування системи наукових знань про довкілля.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>